

บทที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษา เรื่อง บทบาทของคณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบล (กพสต.) กับการส่งเสริมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง ได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้ คือ

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ก. ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

-ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส จำนวนสมาชิก และบุตรในครอบครัว อาชีพ รายได้

-ความรู้ความเข้าใจด้านบทบาทของคณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบล (กพสต.) และความรู้ความเข้าใจ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

-การได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานของ กพสต. และการได้รับข้อมูล ข่าวสาร

-ทัศนคติเกี่ยวกับบทบาทผู้ชาย/ผู้หญิง

ข. ตัวแปรตาม ได้แก่ บทบาทในการส่งเสริมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย

-การกระทำตนให้เป็นตัวอย่างแก่ประชาชน

-การชี้แนะ/การแนะนำแก่ประชาชน

ระเบียบวิธีวิจัย

2.1 หน่วยในการวิเคราะห์

ในการศึกษานี้ ผู้ศึกษามุ่งศึกษา ถึงบทบาทของคณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบล - (กพสต.) กับการส่งเสริมและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยทำการศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง จำนวน 7 ตำบล ดังนั้นในการศึกษาจึงกำหนด คณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบล (กพสต.) เป็นหน่วยในการวิเคราะห์

2.2 ข้อมูลและแหล่งข้อมูล

ก. ข้อมูลเอกสาร ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาจากเอกสารงานวิจัย แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลที่มีงาน กชช.2 ค. จปฐ. สรุปผลการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ประจำปี 2541 บรรยายสรุป อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง

ข. ประชากรในการศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบล ใน 7 ตำบล รวม 132 คน

ค. การสังเกต และการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ โดยการพูดคุยกับเจ้าหน้าที่ทางราชการ ผู้นำองค์กรในตำบล เป็นต้น

2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

ก. แบบสอบถาม โดยผู้ศึกษาได้สร้างแบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง จำนวน 1 ฉบับ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากคณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบล ในประเด็นต่าง ๆ และได้ทดลองใช้เพื่อทดสอบความเชื่อมั่นกับคณะกรรมการพัฒนาสตรี ที่เป็นตัวแทนระดับจังหวัด ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 9 คน และได้แก้ไข ปรับปรุงแล้วนำแบบสอบถามนั้นไปปรึกษากับผู้มีประสบการณ์ และผู้ทรงคุณวุฒิ รวมทั้งผู้มีความรู้เกี่ยวกับงานพัฒนาสตรี และงานอาสาสมัครสิ่งแวดล้อมของกรมการพัฒนาชุมชนซึ่ง ได้แก่ ดร.ชูศักดิ์ วิทยาทัด (อาจารย์คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่) นายเชลพจน์ ดำริชัยมงคล (หัวหน้างานแผนงานและติดตามผล ศพช.เขต 5) นายนพพร นิลณรงค์ (นักวิชาการพัฒนาชุมชน งานอาสาสมัครและสิ่งแวดล้อม) เพื่อทบทวน ปรีกษา และตรวจสอบแก้ไขในประเด็นต่าง ๆ จนสามารถนำไปใช้ได้

ส่วนประกอบของแบบสอบถาม ประกอบด้วย คำถามปลายเปิดและคำถามปลายปิดซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 -ข้อมูลทั่วไป เป็นข้อมูลส่วนบุคคล ของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ สถานภาพ การสมรส จำนวนสมาชิก และบุตรในครอบครัว ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้

ส่วนที่ 2 -ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการพัฒนาสตรี (กพสต.) และความรู้ความเข้าใจด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ 3 -การได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานการได้รับข้อมูลข่าวสาร

ส่วนที่ 4 -ทัศนะในการกำหนดบทบาทผู้ชายและผู้หญิง

ส่วนที่ 5 -บทบาทของ กพสต. ในการส่งเสริมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ 6 -ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของ กพสต. ในการส่งเสริมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ข. แบบบันทึกการสังเกตสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ ใช้บันทึกข้อมูลจากการสังเกต การสัมภาษณ์ การพูดคุย กับผู้นำองค์กรในตำบล เจ้าหน้าที่ของทางราชการ เป็นต้น

2.4 การเก็บและรวบรวมข้อมูล

ในการจัดเก็บข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ ได้ประสานความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่

สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง ที่รับผิดชอบประจำตำบล จำนวน 6 คน เป็นผู้จัดเก็บข้อมูล โดยผู้ศึกษาได้ประชุมชี้แจง ทำความเข้าใจเกี่ยวกับแบบสอบถาม ก่อนการเก็บข้อมูล โดยส่งแบบสอบถามออกไปจัดเก็บ จำนวน 132 ชุด และได้รับแบบสอบถามที่ตรวจสอบ ครบสมบูรณ์ ถูกต้อง กลับมา (Rate of Return) จำนวน 115 ชุด คิดเป็นร้อยละ 87.12 ซึ่งใช้เป็นข้อมูลในการศึกษา ดังรายละเอียด

ตำบล	ปงยางคก	เมืองยาว	ห้างฉัตร	หนองหล่ม	เวียงตาล	แม่สั่น	วอแก้ว	รวม
จำนวน(ชุด)								ร้อยละ
แบบสอบถามที่ส่งไปจัดเก็บ	26	24	18	18	20	14	12	132 (100)
แบบสอบถามที่สมบูรณ์	26	18	14	18	18	10	11	115 (87.12)

2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้จัดทำแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 6 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1-ส่วนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับตัวแปรอิสระ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 -ข้อมูลทั่วไป เป็นข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ สถานภาพการสมรส จำนวนสมาชิก และบุตรในครอบครัว ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ โดยให้ผู้ตอบเติมข้อความ หรือคัดเลือกโดยใช้เครื่องหมายในช่องที่กำหนดตามความเป็นจริง

ส่วนที่ 2 -เป็นชุดคำถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบล (กพสต.) และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นคำถามแบบปลายปิด มีจำนวน 2 ชุดคำถาม

2.1 เป็นชุดคำถามวัดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของ กพสต. ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยคณะกรรมการพัฒนาสตรี จำนวน 10 ข้อ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน) เกณฑ์การวัดระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของ กพสต.

การให้คะแนน -คำถามแบบตอบสั้น/สั้น

คำตอบ -ใช่ (ข้อ 1,4,5,6,8) ให้คะแนน 1 คะแนน

-ไม่ใช่ (ข้อ 1,4,5,6,8) ให้คะแนน 0 คะแนน

-คำถามแบบตอบคัดค้าน

คำตอบ -ไม่ใช่ (ข้อ 2,3,7,9,10) ให้คะแนน 1 คะแนน

-ใช่ (ข้อ 2,3,7,9,10) ให้คะแนน 0 คะแนน

เกณฑ์การจัดกลุ่มระดับความรู้ความเข้าใจ

กำหนดเกณฑ์การจัดกลุ่มระดับคะแนนความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับบทบาท กพสต. ดังนี้
 มีความรู้ระดับควรปรับปรุง ได้คะแนนระหว่าง 0-3 คะแนน
 มีความรู้ระดับปานกลาง ได้คะแนนระหว่าง 4-6 คะแนน
 มีความรู้ระดับดี ได้คะแนนระหว่าง 7-10 คะแนน

กำหนดเกณฑ์ค่าเฉลี่ยรายข้อ ให้ค่าคะแนนเป็น 3 ระดับ คือ

ค่าเฉลี่ย 0.01-0.33 = มีระดับความรู้ความเข้าใจน้อย
 ค่าเฉลี่ย 0.34-0.67 = มีระดับความรู้ความเข้าใจปานกลาง
 ค่าเฉลี่ย 0.68-1.00 = มีระดับความรู้ความเข้าใจมาก

2.2 เป็นชุดคำถามวัดความรู้ความเข้าใจของ กพสต. ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำนวน 15 ข้อ (คะแนนเต็ม 15 คะแนน)

เกณฑ์การวัดระดับความรู้ความเข้าใจด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การให้คะแนน -คำถามแบบตอบสั้น/สั้น

คำตอบ -ใช่ (ข้อ 1,3,4,5,9,12,14,15) ให้คะแนน 1 คะแนน

-ไม่ใช่ (ข้อ 1,3,4,5,9,12,14,15) ให้คะแนน 0 คะแนน

-คำถามแบบตอบคัดค้าน

คำตอบ -ไม่ใช่ (ข้อ 2,6,7,8,10,11,13) ให้คะแนน 1 คะแนน

-ใช่ (ข้อ 2,6,7,8,10,11,13) ให้คะแนน 0 คะแนน

เกณฑ์การจัดกลุ่มระดับความรู้ความเข้าใจ

กำหนดเกณฑ์การจัดกลุ่มระดับความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังนี้

มีความรู้ระดับควรปรับปรุง ได้คะแนนระหว่าง 0-5 คะแนน

มีความรู้ระดับปานกลาง ได้คะแนนระหว่าง 6-10 คะแนน

มีความรู้ระดับดี ได้คะแนนระหว่าง 11-15 คะแนน

กำหนดเกณฑ์ค่าเฉลี่ยรายข้อ ให้ค่าคะแนนเป็น 3 ระดับ คือ

ค่าเฉลี่ย 0.01-0.33 = มีระดับความรู้ความเข้าใจน้อย

ค่าเฉลี่ย 0.34-0.67 = มีระดับความรู้ความเข้าใจปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 0.68-1.00 = มีระดับความรู้ความเข้าใจมาก

ส่วนที่ 3 -การได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานของ กพสต. และการได้รับข้อมูลข่าวสาร เป็นคำถามแบบปลายเปิด

3.1 เป็นคำถามเกี่ยวกับผู้ที่ให้การสนับสนุนในการปฏิบัติงานของ กพสต. จำนวน 1 ข้อ ให้เลือกตอบเพียงข้อเดียว

3.2 เป็นชุดคำถามวัดระดับการได้รับการสนับสนุนในการปฏิบัติงานของ กพสต. จำนวน 7 ข้อ

3.3 เป็นชุดคำถามวัดระดับการได้รับข้อมูลข่าวสารของ กพสต. จำนวน 13 ข้อ
การให้คะแนน

-ข้อ 3.1 ให้คะแนนข้อที่เลือกตอบ ข้อละ 1 คะแนน

-ข้อ 3.2 และ 3.3 ให้นำหนักคะแนนตามความคิดเห็นที่ กพสต. ตอบ โดยให้คะแนนเป็น 3

ระดับ คือ

เป็นประจำ	ให้คะแนน	3	คะแนน
บางครั้ง	ให้คะแนน	2	คะแนน
นาน ๆ ครั้ง	ให้คะแนน	1	คะแนน

ค่าเฉลี่ยรายข้อให้ค่าคะแนน เป็น 3 ระดับ ดังนี้

3.2 ค่าเฉลี่ย 1.00-1.66 = ได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.67-2.33 = ได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 2.34-3.00 = ได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานมาก

3.3 ค่าเฉลี่ย 1.00-1.66 = ได้รับข้อมูลข่าวสารน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.67-2.33 = ได้รับข้อมูลข่าวสารปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 2.34-3.00 = ได้รับข้อมูลข่าวสารมาก

ส่วนที่ 4 -เป็นชุดคำถามเกี่ยวกับทัศนคติในการกำหนดบทบาทผู้ชาย/ผู้หญิง ในการปฏิบัติงาน เป็นคำถามแบบปลายเปิด จำนวน 14 ข้อ โดยให้ผู้ตอบเลือกตอบให้ตรงกับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม

การให้คะแนนข้อละ 1 คะแนน

ส่วนที่ 5 -เป็นคำถามเกี่ยวกับตัวแปรตาม เพื่อวัดระดับบทบาทของ กพสต. ในการส่งเสริมและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นคำถามแบบปลายเปิด

5.1 เป็นชุดคำถามเกี่ยวกับการกระทำตนเองเป็นตัวอย่างแก่ประชาชน ในการส่งเสริมและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำนวน 10 ข้อ

5.2 เป็นชุดคำถามเกี่ยวกับการชี้แนะ/แนะนำประชาชน ในการส่งเสริมและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำนวน 10 ข้อ

การให้คะแนน -ให้นำหนักคะแนนตามความคิดเห็นที่ กพสต. ตอบ โดยให้คะแนนเป็น 3 ระดับ คือ

เป็นประจำ	ให้คะแนน	3	คะแนน
บางครั้ง	ให้คะแนน	2	คะแนน
นาน ๆ ครั้ง	ให้คะแนน	1	คะแนน

5.3 ค่าเฉลี่ย 1.00-1.66 = การกระทำตนเป็นตัวอย่างน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.67-2.33 = การกระทำตนเป็นตัวอย่างปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 2.34-3.00 = การกระทำตนเป็นตัวอย่างมาก

5.4 ค่าเฉลี่ย 1.00-1.66 = การชี้แนะ/แนะนำน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.67-2.33 = การชี้แนะ/แนะนำปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 2.34-3.00 = การชี้แนะ/แนะนำมาก

2.6 สถิติที่ใช้ในการศึกษา

เมื่อรวบรวมข้อมูลที่ตรวจสอบความสมบูรณ์ และความถูกต้องแล้ว จำนวน 115 ชุด ได้ทำการลงรหัส (coding) จากนั้น ตรวจสอบความถูกต้องของการลงรหัส และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องมือคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Science) เพื่อช่วยในการประมวลผลวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้ค่าทางสถิติในการวิเคราะห์ และอธิบายด้วยสถิติพรรณนา ดังนี้

ผู้ศึกษาได้ใช้สถิติค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ในการแจกแจงอธิบาย รายงานผลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป และใช้พรรณนา ผลจากการศึกษา

ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้อธิบายลักษณะของข้อมูลทั้งหมด เป็นการหาตัวแทนกลุ่ม และวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลางของกลุ่ม แล้วนำมาเปรียบเทียบในแต่ละกลุ่ม

ค่าสหสัมพันธ์ (Correlation) ใช้ในการวิเคราะห์ และทดสอบสมมติฐานในการวิจัย

ข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับการแปลผล ในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันในการแปลผล จึงกำหนดสัญลักษณ์ และอักษรย่อ ดังนี้

N = จำนวนกลุ่มประชากรที่ศึกษา

\bar{X} = ค่าเฉลี่ย (Mean)

S.D. = ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

กพสค. = คณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบล

การส่งเสริมและการอนุรักษ์ฯ = การส่งเสริมและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ล้อม